

Tietokanta kansalaissodan kuulustelupöytäkirjoista

Kansallisarkiston tietokantaan on syötetty tiedot noin 6000 kansalaissotaan liittyvästä kuulustelusta. Tietokanta perustuu maailmansotien välillä kerättyyn ja Kansallisarkistoon talletettuun Vapaussodan arkistoon sisältyviin kuulustelupöytäkirjoihin.

Nimitietokannassa on noin 6 100 nimiriviä, mutta saman henkilön nimi saattaa esiintyä luettelossa useasti koska mahdolliset jatko kuulustelut on merkitty luetteloon erikseen. Kuulusteltujen kokonaismäärä lieneekin noin 5 500 henkilöä.

Kyseessä on keväällä 1918 muodostunut aineisto. Pääosa kuulusteluista on suoritettu maaliskuun ja toukokuun välisenä aikana ennen toukokuun lopussa tehtyä päätöstä valtiorikosoikeuksien ja -ylioikeuden muodostamisesta. Useimmista kuulusteluista vastasivat paikalliset suojeluskunnat.

Monet tietokannassa olevat henkilöt ovat löydettävissä myös valtiorikosoikeuksien akteista. Eräiden kuulusteltujen osalta tietokannan avulla löytyvä aineisto on ainoa heidän kansalaissodan aikaista toimintaansa valottava lähde. Suuri osa kuulusteltavista on vapautettu kuulustelun jälkeen joko syyttömyyden tai teon vähäisyyden vuoksi. Joukossa on kuitenkin myös henkilöitä, jotka on surmattu pian kuulustelun päätyttyä.

Alueellisesti kuulustelupöytäkirjat edustavat pääasiassa punaisten hallinnassa ollutta Etelä-Suomea, mutta joukossa on henkilöitä maan joka osasta sekä Venäjältä. Selvänä keskittymänä on Karjalan kannas, jonka kunnista etenkin Uudenkirkon ja Terijoen alueen lukuisat kuulusteluasiakirjat ovat päätyneet Vapaussodan arkistoon. Monet näistä kuulusteluista on kirjattu yhteislistoille konseptipaperille, jossa jokaisen kuulustellun osuus käsittää vain muutamien rivien mittaisen selostuksen. Varsinaisia painettuja kuulustelulomakkeita, joita sittemmin valtiorikosoikeudenkäynteihin valmistauduttaessa käytettiin yleisesti, esiintyy tässä aineistossa vain harvoin.

Manuaalinen aineisto koostuu sekä kansiokohtaisista luetteloista että ne kaikki kootusti esittävästä yhteisluettelosta. Kansiokohtaisessa luettelossa nimet ovat siinä järjestyksessä kuin ne esiintyvät kansiossa. Yhteisluettelosta, joka on sähköisen hakemiston pohjana, voi sen sijaan hakea tietoja henkilön nimen ja syntymä- tai kotikunnan perusteella. Näin tietokantaa voi hyödyntää myös paikallishistoriallisessa tutkimuksessa. Manuaaliluettelon alussa on luettelo niistä Vapaussodan arkiston kansioista, joista tiedot on kerätty.